

Spm. nr. S 278

Til *indenrigsministeren* (26/11 93) af:

Sonja Albrink (CD):

»Vil ministeren med udgangspunkt i de to senest afholdte kommunalvalg for hvert af disse oplyse, hvilke fem kommuner der har haft den højeste henholdsvis laveste effektive spærregrænse, samt angive, hvilke kommuner der ved det seneste valg har hævet eller sænket kommunalbestyrelsens medlemstal, og redegøre for, hvilken betydning forhold som kommune størrelse, antal kommunalbestyrelsesmedlemmer og store partiers dominans kan tillægges ved en vurdering af små partiers mulighed for at opnå repræsentation?«

Begrundelse

Det nyligt afholdte kommunalvalg har fundet sted på et tidspunkt, hvor der synes at være tale om en polarisering af vælgertilslutningen hos få, store partier. Dette svækker i sig selv mulighederne for, at små partier og lokale lister kan blive demokratisk repræsenteret på kommunalt plan. Man må imidlertid også se på, om de eksisterende regler, herunder antallet af medlemmer i kommunalbestyrelserne rundt omkring, fungerer hensigtsmæssigt i en tid, hvor det bliver mere og mere problematisk at vække interesse i befolkningen for at lade sig opstille til de kommunale valg. Systemet bør ikke være så stramt indrettet, at det i sig selv bliver en hindring for folks lyst til at deltage i en demokratisk proces og dermed livlig debat om, hvordan vi indretter vort samfund. Derfor er det betænkeligt, hvis udviklingen går i retning af at monopolisere al indflydelse hos store partier.

Svar (17/12 93):

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Ved besvarelsen af spørgsmålet er lagt til grund, at spørgeren ved »effektive spærregrænse« tænker på den procentandel af de afgivne gyldige stemmer, som et parti/kandidatliste rent faktisk har skullet opnå for at blive repræsenteret i den pågældende kommunalbestyrelse med mindst ét mandat.

Den hidtidige statistik over kommunalvalg indeholder ingen opgørelser over de effektive spærregrænser ved valgene i de enkelte kom-

muner/amtskommuner, hvorfor det ikke umiddelbart er muligt at give de ønskede oplysninger om højeste henholdsvis laveste effektive spærregrænser. Hertil kommer, at det vil være nogen tid, inden statistikken over kommunalvalgene den 16. november 1993 er udarbejdet.

Man kan imidlertid beregne en øvre grænseværdi eller tærskelværdi for den procentandel af de afgivne gyldige stemmer, som med *sikkerhed* giver repræsentation med mindst ét mandat.

Den øvre tærskelværdi, hvis overskridelse med sikkerhed giver repræsentation, beregnes på grundlag af formlen $1 : m + 1$, hvor m er antal mandater, der skal vælges. Den øvre tærskelværdi er således alene afhængig af det antal mandater, der skal vælges. Jo flere mandater/medlemmer der skal vælges, jo lavere bliver den øvre tærskelværdi.

Med et medlemstal på 9, det lavest mulige, er den øvre tærskelværdi 10 pct. Med et medlemstal på 17, som svarer til det gennemsnitlige antal kommunalbestyrelsesmedlemmer pr. kommune, hvis man ser bort fra Københavns Kommune, vil den øvre tærskelværdi være 5,56 pct. Med et medlemstal på 31, det højest mulige uden for Københavns Kommune, er den øvre tærskelværdi 3,13 pct. I Københavns Kommune, hvor kommunalbestyrelsen har 55 medlemmer, er den øvre tærskelværdi 1,79 pct.

Hvis der til et valg er opstillet flere end to partier/kandidatlistes, hvad der jo er det sædvanlige, vil et parti have *mulighed* for at opnå valg af ét mandat, selv om dets stemmeandel er mindre end den øvre tærskelværdi. Jo flere partier der deltager i et valg, jo større muligheder vil et parti have for at opnå repræsentation.

Der kan beregnes en nedre tærskelværdi, der skal overskrides, for at et parti eller et valgforbund (listeforbund) skal have mulighed for at opnå repræsentation. Den nedre tærskelværdi beregnes på grundlag af formlen $1 : m + n - 1$, hvor m er antal mandater, der skal vælges, og n er antal partier eller forbund, der deltager i det pågældende valg. Da forbund spiller ind ved beregningen af den nedre tærskelværdi, kan denne ikke beregnes særskilt for de enkelte partier.

Eksempel: Hvis man ser bort fra forbund, vil den nedre tærskelværdi i en kommune, hvor